T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 18.01.2006
Sayı : 9190

CHP

7/12145

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı sayın Atilla KOÇ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 18.01.2006

Erdal KARADEMİR
İzmir Milletvekili

Tarihi ve Kültürel miraslar atalarımız tarafından bizlere bırakılmış en değerli hazinelerdir. Ve, Tarihi eserlere ve kültürel varlıklara sahip çıkmak, korumak ve gelecek nesillere aktarmak kutsal bir görevdir. Bir topluluğun ulus olabilmesi için bir kültür varlığına sahip olması gerekir. Ayrıca, Tarihi ve Kültürel varlıklar, sadece bizim değil tüm insanlığın mirası ve gelecek nesillerin biz de olan alacağı varlıklardır.

Bu anlamda, Tüm eski uygarlık ürünlerinin **"insanlığın ortak mirası"** olarak ayrım yapılmadan korunabilmesi, Avrupa ülkelerindeki tüm mimari yapıtların **"ortak Avrupa mirası"** sayılması bu ürünlerde sanatsal ayrım yapılmadan **"sosyal özelliklerine"** de önem verilmesi için Türkiye, bir çok deklarasyon, protokol ve uluslararası sözleşmelere imza atmıştır.

Bunlardan, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme(1983), Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi(1989) gibi anlaşmalar yanı sıra, Venedik Tüzüğü(1964), Amsderdam Bildirgesi(1975), Uluslararası Anıtlar ve Siteler Konseyi(ICOMOC), Tarihi Alanların Korunması ve Çağdaş Rolleri Konusunda Tavsiyeler (UNESCO, 30 Kasım 1976, Nairobi) gibi bir çok bildirge ve tavsiye kararına imza atmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının, Turizm potansiyelini olumlu yönde etkileyen **antik kentlerin ve tarihi çekim yerlerinin** çevresi ile birlikte korunması, koruma-kullanma dengesi içinde turizme katkılarının artırılması amacıyla çalışmalar yaptığı bilinmektedir. Zira, **Tarihi değerleri korunan** bir yerleşme **"turist"** çekmekte, dolayısıyla ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Ancak, turistin beğeni ve beklentisi, **"dekor nitelikli tarihi ve kültürel çevre"** değil, yapıların tarihi belge değeri yani **"özgünlüğü"**dür.

Yabancı ülkelerin de, doğal olarak **"koruma ve turizmi"** birlikte ele aldığı, ancak korumanın esas hedefi olan **"tarihten kalanı en azından özgün görünümüyle geleceğe aktarmayı** ön planda tuttukları bilinmektedir(York/İngiltere, Bruges/Belçika, Manosgue/Fransa ya da Delf/Hollanda gibi).

Başbakan sayın Recep Tayyip ERDOĞAN' ın 12.01.2006 tarihinde, yaptığı konuşmasında **"Hasankeyf**'in taşınacağını ve antik kentin ve bütün tarihi eserlerin kuzeye alınmak suretiyle yeniden inşa edileceğini" açıklaması ayrıca, 29 Aralık 2005 tarihli Ilısu barajı ve hidroelektrik santralı projesi proje bilgilendirme toplantısı basın bildirisi'nde **Hasankeyf Yeni Yerleşim Yeri ve Yeni Kültürel Park Alanı** için geliştirilen Master Rehber Projelerin, ilgili Bakanlıklar, Kurum ve Kuruluşlar ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından, 08 Temmuz 2005 tarihinde onaylandığının açıklanması, tarihe, kültüre, çevreye ve turizme ilgi duyan, bütün toplum kesimlerini kaygılandırmış ve tepki toplamıştır.

Kaldı ki, Hasankeyf ilçesinde 1978, 1981 ve 2003 yıllarında 25 adet taşınmaz kültür ve tabiat varlığı tescil ve ilan edilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1- 2863 sayılı KTVK yasası, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve bunların her türlü denetimini yapmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığını yetkili ve sorumlu kılmaktadır. Bu bağlamda, **"antik kentin"** bir başka yere taşınması konusunda Bakanlığınızca olumlu görüş verilmiş midir?

7/12145

2- Hasankeyf ilçesi ve çevresindeki taşınmaz kültür varlıklarının Ilısu Barajı Projesinden etkilenmemesi ve yerinde korunması için Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yapılmış ve proje alternatifleri üretilmiş midir?
3- Antik kentin taşınma işlemine kim, nasıl ve neye göre onay verecektir? Taşınma işlemi Bakanlığınız tarafından mı yürütülecektir?
4- Hasankeyf ilçesi ve çevresindeki taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere taşınması için bilimsel ve teknik altyapımız yeterli midir?
5- **"Tarihi ve Kültürel Varlıkların"** korunması, sağlıklaştırılması ve gelecek nesillere aktarılmasına ilişkin Bakanlığınız bütçesinde ayrılmış bir ödenek var mıdır? Hasankeyf antik kentinin taşınması işi için Bakanlığımızca bir ödenek ayrılmış mıdır?
6- Hasankeyf ilçesi ve çevresindeki taşınmaz kültür varlıklarının taşınması kararı ulusal tüzemize/mevzuatımıza ve uluslar arası sözleşmelere uyarlı mıdır?
7- Antik kentin taşınmasına ilişkin olarak, Birleşmiş Milletlere üye devletlerden, hükümetler arası ve resmi olmayan uluslar arası kuruluşlardan, özellikle UNESCO(BM Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu), ICOM(Uluslar arası Müzeler Konseyi) ve ICOMOS (Uluslar arası Anıtlar ve Sitler Konseyi)'dan yardım ve tarihi alan ve çevrelerin korunmasında işbirliği istenilmiş midir?
8- **"İnsanlığın ortak mirası"** olan tarihi ve kültür varlıklarının zarara uğratılması durumunda bunun sorumluluğunu kim üstlenecektir? Doğabilecek olası zarar kimin tarafından ve nasıl tazmin edecektir?
9- Ilısu Baraj Projesi'nin maliyeti hesaplanırken, sözü geçen tarihi ve kültür varlıklarımızın yok edilmesi durumunda ortaya çıkacak zararın maddi ve manevi değeri göz önünde bulundurulmuş mudur?